

Biblioteksplan 2021-2024

Antagen av kommunfullmäktige 2021-03-01 § 15

2021-03-01

Götene kommun

Götene kommun

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Hållbar utveckling	3
1.2	Vår vision	3
1.3	För-dig-perspektivet – vår gemensamma värdegrund	3
1.4	Kommunens strategiska mål och indikatorer	3
2	Nulägesbeskrivning	5
2.1	Verksamhetens organisering och arbetsinnehåll	5
2.1.1	Folkbibliotek	5
2.1.2	Tillgänglighet	5
2.1.3	Samverkan	6
2.1.4	Skolbibliotek	6
2.2	Omvärldsanalys	7
2.2.1	Lagstiftning och andra styrande dokument	7
2.2.2	Bibliotekslagen	7
2.2.3	Västra Götalands regionala biblioteksplan 2020-2023	7
2.2.4	En nationell biblioteksstrategi – Demokratins skattkammare	8
2.2.5	Målgrupper/intressenter	8
2.2.6	Utmaningar, trender och framtida önskvärd utveckling	8
2.2.7	Samverkan mellan kommuner/bibliotek	8
3	Politiska mål och indikatorer för planperioden 2021-2024	10
3.1	Mål: Att utveckla biblioteket som en öppen, tillgänglig och inbjudande plats – för att främja intresset för bildning, litteratur och kultur	10
3.2	Mål: Att stärka och utveckla samarbetet mellan biblioteken inom Bibliotek Västra Skaraborg, för att tillsammans kunna verka för en utökad service till medborgarna	10
3.3	Mål: Biblioteket ska främja medborgarnas digitala kompetens och media- och informationskompetens	11
3.4	Mål: Läsfrämjande arbete gentemot grupper med större behov än andra ska prioriteras	11
3.5	Mål: Biblioteket ska tillsammans med skolan verka för god läskunnighet	11
3.6	Mål: Arbeta för att alla skolbibliotek ska ha fackutbildad skolbibliotekarie	11

1 Inledning

Denna biblioteksplan tar sin utgångspunkt i Götene kommuns gällande översiktsplan samt lagar och styrdokument som är av betydelse för programområdet. I biblioteksplanen beskrivs vad Götene kommun ska uppnå inom detta område inom en 4-årsperiod.

Biblioteksplanen ska vara ett för berörda verksamheter känt och tydligt redskap för målstyrning. Planen ska vara ett värdefullt arbetsredskap för verksamhetsplanering, genomförande, utvärdering, analys och utveckling.

1.1 Hållbar utveckling

Detta politiska program tar hänsyn till en samhälls- och hållbar utveckling - att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

1.2 Vår vision

Bo i Götene – lev i världen är Götene kommuns vision. Den ger uttryck för viljan att skapa goda miljöer för boende och arbete samtidigt som den pekar på vikten av att utveckla fysiska, kulturella och virtuella förbindelser med omvärlden.

1.3 För-dig-perspektivet – vår gemensamma värdegrund

Vår värdegrund kallas För-dig-perspektivet. För-dig-perspektivet beskriver hur personer som bor i, besöker eller verkar i kommunen ska vara i centrum för kommunens beslut och handlingar.

Personen ska uppleva ett bemötande som:

- Stärker din Förmåga
- Tror på Öppenhet
- Respekterar dig
- Din Delaktighet är viktig
- Sätter Individen i centrum
- Skapar Glädje

1.4 Kommunens strategiska mål och indikatorer

Det politiska programmet tar hänsyn till kommunens strategiska mål; Strategiska mål är politiskt prioriterade mål för mandatperioden. De strategiska målen är utvalda för att de är viktiga och kräver förbättring för att nå visionen. Kommunfullmäktige fastställer kommunövergripande strategiska mål.

Till de strategiska målen kopplas indikatorer. Indikatorerna beskriver vilket resultat man vill uppnå och används i uppföljningen av hur väl målen har uppnåtts.

Kommunfullmäktiges nuvarande strategiska mål är:

- Ökad nytta för alla kommuninvånare inom befintlig ekonomi.
- En kommun som är attraktiv att bo, besöka och verka i.
- En klimat- och miljösmart kommun.
- Ett starkt lokalt arbets- och näringsliv.

Nämnden för utbildning kultur och fritid har formulerat mål för sektor Kultur o fritid:

Samverkan med det omgivande samhället förekommer kontinuerligt och ingår som en naturlig del i verksamheterna.

Invånare ska ges tillgång till information för att kunna agera för en god miljö och hållbar utveckling.

Alla kommuninvånare ska kunna ta del av och/eller vara en del av kommunens fritid och kulturliv; både som passiv åskådare och aktiv deltagare.

Vi skapar goda möjligheter för invånare och besökare i kommunens alla delar till att ha ett gott liv genom en meningsfull fritid. Barns och ungdomars fritid ska prioriteras

Kommunens invånare ska känna tillit till att verksamheten håller hög kvalitet.

2 Nulägesbeskrivning

2.1 Verksamhetens organisering och arbetsinnehåll

Biblioteksverksamheten är idag organiserad under Nämnden för utbildning kultur och fritid, Sektor Kultur och fritid.

2.1.1 Folkbibliotek

Bibliotekets basutbud

- Ett varierat, aktuellt och mångsidigt bestånd av skön- och facklitteratur, ljudböcker, filmer, musik, e-böcker (elektroniska böcker) tidskrifter och dagstidningar mm. Inköp görs ofta på efterfrågan.
- Kulturupplevelser, såsom författarbesök, litteratur- och lyrikcaféer, föredrag, musikprogram, konstutställningar med vernissage och filmvisningar mm.
- Läsecirklar. Flera läsecirklar erbjuds i samarbete mellan biblioteket och studieförbunden. Ett behov finns att under trevliga former få diskutera böcker och olika författarskap, få nya tankar och vinklar omkring en läst bok, och delge varandra.
- Erbjuder en mötesplats med möjlighet till samtal eller enskilda studier med tillgång till internet, skrivare, eluttag och lånedatorer.
- Biblioteket bistår studerande med kurslitteratur, antingen genom inköp eller genom avgiftsfria fjärrlån.
- Genom Digidel (digital delaktighet) arbetar biblioteket för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet.
- Släktforskning. Biblioteket samarbetar med Götene släktforskarförening med programverksamhet, informationseftermiddagar och litteratur i ämnet. Dator finns med olika släktforskar databaser.

2.1.2 Tillgänglighet

Biblioteket är fysiskt tillgängligt 53 timmar/vecka, inklusive 10 timmar/vecka med självbetjäning och enklare service från Medborgarkontoret. Utöver detta kan man dygnet runt via hemsidan få tillgång till hela bibliotekets katalogstruktur. Där kan man bland annat söka och reservera böcker. Man kan också använda bibliotekets online-tjänster; Pressreader (tidskrifter och dagstidningar online), Viddla (streamad film) och Overdrive med appen Libby (e- och ljudböcker).

Biblioteket är fysiskt tillgängligt för rullstolar av olika storlek. Belysningen är anpassad och hyllorna är tydligt uppmärkta. Ljudanläggning används vid föredrag.

Till biblioteket är alla välkomna oavsett ålder, kön, religionstillhörighet, etnicitet eller politisk tillhörighet. Biblioteket är en neutral (mötes)plats, ingen anmälan

behövs, ingen antagning sker eller frågor ställs om varför man är där och man kan läsa vad man vill utan att bli ifrågasatt eller hindrad.

2.1.3 Samverkan

Biblioteket samverkar med många olika aktörer, både inom och utanför kommunen:

- Medborgarkontoret (gemensam service till kommuninvånarna)
- Allmänculturen, många kulturevenemang på biblioteket
- Hela sektor Kultur och fritid bland annat familjelördag, kulturskolan gästar biblioteket, m.m.
- Föreningslivet; Götene konstförening, Götene släktforskarförening, Studieförbunden; Vuxenskolan, ABF, Studieförbundet, Supportgroup
- Familjecentralen och barnavårdcentral
- Skolorna (skolbiblioteken)
- Olika nätverk och samarbetsgrupper med övriga bibliotek inom V6 och inom regionen

2.1.4 Skolbibliotek

På samtliga sex skolor i kommunen finns skolbibliotek. Alla skolor köper bibliotekarietimmor från huvudbiblioteket. I dessa timmar ingår bokinköp, läsfrämjande arbete inklusive författarbesök, källkritik och informationssökning, klassbesök, boklådor, utlåning, återlämning och bokuppsättning.

Skolbibliotekens bestånd ingår i huvudbibliotekets datasystem. På det sättet kan man se hela kommunens samlade bokbestånd.

Skolbiblioteket är en mötesplats där barn och ungdomar stimuleras att söka kunskap och där intresset för läsning uppmuntras och vidmakthålls. Det finns ett samarbete mellan huvudbiblioteket och skolan genom olika nätverk på olika nivåer.

Skolbiblioteken är skolledarnas ansvar. Skollagen säger att alla elever i grundskolan oavsett skolform skall ha tillgång till ett bibliotek och att tillgången till skolbibliotek skall utformas på ett sätt som gör att elevernas kunskapsutveckling gynnas.

Skolbiblioteket är en pedagogisk resurs, som biblioteket och skolorna tillsammans arbetar för att integrera i det pedagogiska och läsfrämjande arbetet.

Skolbiblioteket bidrar till att öka barn och ungdomars språk- och läsförmåga. Måluppfyllelsen mäts årligen inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete.

Det är önskvärt att skolbibliotekets frågor är en stående punkt på elevrådets möten på varje skola.

2.2 Omvärldsanalys

2.2.1 Lagstiftning och andra styrande dokument

- Bibliotekslagen, (SFS 2013:801)
- Skollagen 2 kap. 36§ Skollagen (2010:800)
- Barnkonventionen
- Kulturstrategi Västra Götaland - och regional kulturplan 2020-2023
- Västra Götalands regionala biblioteksplan 2020- 2023
- Unesco Folkbiblioteksmanifestet

2.2.2 Bibliotekslagen

Enligt bibliotekslagen ska det finnas bibliotek i varje kommun.

Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla och vara anpassat till användarens behov.

Bibliotekslagen har prioriterade grupper:

- personer med funktionsnedsättning
- nationella minoriteter och personer med annat språk än svenska
- barn och ungdomar

Besök och boklån är gratis, enligt bibliotekslagen, liksom merparten av bibliotekets övriga utbud och tjänster.

2.2.3 Västra Götalands regionala biblioteksplan 2020-2023

Prioriterade områden/ mål för Regionens biblioteksplan 2020-2023:

- Det lärande biblioteket

öka möjligheterna för likvärdig tillgång till information, kultur och kunskap genom att bidra till bred samverkan mellan bibliotek och andra samhälleliga aktörer samt främja utveckling av bibliotekens arbetsmetoder

- Det läsfrämjande biblioteket

främja ökat läsande genom att synliggöra och utveckla bibliotekens läsfrämjande arbete för att inspirera till läsoplevelser, stärka litteraturens ställning och öka läs- och språkförståelsen

- Det digitala biblioteket

främja invånarnas digitala kompetens och medie- och informationskunnighet samt stärka invånarnas tillgång till biblioteksverksamhet genom riktade fortbildningsinsatser och ökad samverkan gällande bibliotekens infrastruktur

- Det öppna biblioteket

skapa bättre förutsättningar för människors livslånga lärande genom att medverka till fler gemensamma mötesplatser och projekt för biblioteken samt att främja utveckling av arbetssätt

2.2.4 En nationell biblioteksstrategi – Demokratins skattkammare

På uppdrag av regeringen har Kungliga Biblioteket (KB) tagit fram ett förslag till nationell biblioteksstrategi. Förslaget till nationell biblioteksstrategi överlämnades till regeringen den 7 mars 2019. Regeringsuppdraget innebar att KB skulle föreslå långsiktiga mål och strategier för att främja samverkan och kvalitetsutveckling i hela det allmänna biblioteksväsendet. I uppdraget ingick bland annat att belysa: bibliotekarieyrkets roll och förutsättningar, bibliotekens roll för att främja litteraturens ställning, bibliotekens roll för att främja det demokratiska samtalet, den fria åsiktsbildningen och förmågan till kritisk analys och källkritik.

Kungliga biblioteket (KB) skulle även, tillsammans med berörda aktörer inom skolområdet, göra en analys av vilka utvecklingsbehov som finns för skolbiblioteken för att de i ökad grad ska kunna främja språkutveckling och stimulera till läsning.

2.2.5 Målgrupper/intressenter

Biblioteksplanen berör alla kommuninvånare.

2.2.6 Utmaningar, trender och framtida önskvärd utveckling

Biblioteket vill arbeta för:

- Öppet för alla – inbjudande lokal och en verksamhet som vänder sig till alla målgrupper
- Tillgängliggöra bibliotekets resurser: lokalen, samlingarna, kunskapen, upplevelserna
- Kunskap och delaktighet (även digital) – fri kunskapsbildning och spridning till alla
- Läsförståelse – läsfrämjande arbete för alla målgrupper, men med särskilt fokus på barn och unga
- Samverkan mellan skola och kommunbibliotek
- Informationshanterings dilemman

2.2.7 Samverkan mellan kommuner/bibliotek

Genom samverkan mellan kommunerna inom V6 har biblioteken nu en gemensam bibliotekskatalog. Detta gör att låntagarna ser vilka media som finns på alla biblioteken och kan göra reservationer i hela beståndet. En gemensam bibliotekskatalog innebär också ett gemensamt låntagarregister/ gemensamma avgifter. Det förekommer inga kostnader för lån mellan biblioteken. Samarbetet

ger låntagarna möjlighet att låna böcker på ett bibliotek och lämna tillbaka på ett annat. Detta kräver goda transporter mellan biblioteken.

En viktig del i detta är ett gemensamt biblioteksdatasystem. Här finns stora samordningsvinster avseende den tekniska kunskapen och förmånliga avtal med medieleverantörer.

Ytterligare samverkan för en gemensam hemsida (med bland annat boktips och kulturaktiviteter) och samordning kring digitala aktiviteter kan leda till ännu bättre service för kommuninvånarna.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Därför ska alla i Götene ha tillgång till och möjlighet att kunna tillgodogöra sig kunskap, kultur och information genom biblioteket.

3 Politiska mål och indikatorer för planperioden 2021-2024

För att politiskt och verksamhetsmässigt kunna utveckla kommunens samhällsservice beskriver kommunens politiska program ett antal mål och ett fåtal indikatorer.

De politiska målen beskriver olika områden som nuvarande politik anser viktiga att uppnå.

Redovisade indikatorer beskriver önskvärda resultat på uppställda mål för den samhällsservice som den politiska planen berör. Det kan exempelvis gälla verksamhetens kvalitet, effektivitet eller medborgares upplevelse av kommunens service.

För biblioteksplanen gäller dessa mål och indikatorer:

3.1 Mål: Att utveckla biblioteket som en öppen, tillgänglig och inbjudande plats – för att främja intresset för bildning, litteratur och kultur

Indikatorer:

- Medier, öppettider, lokaler, bemötande, information och teknik skall utvecklas i takt med omvärlden och dess förändringar.
- Förmedla kunskap om bibliotekets uppsökande och utåtriktade arbete för att vidga deltagandet och nå fler aktiva användare.
- Befintliga bestånd på andra språk än svenska för barn och ungdom och vuxna ska förnyas under hela planperioden.

3.2 Mål: Att stärka och utveckla samarbetet mellan biblioteken inom Bibliotek Västra Skaraborg, för att tillsammans kunna verka för en utökad service till medborgarna

Indikatorer:

- Deltar aktivt i utbildningar, nätverk och projekt.
- Verkar för en gemensam digital utveckling och samordning mellan biblioteken.

3.3 Mål: Biblioteket ska främja medborgarnas digitala kompetens och media- och informationskompetens

Indikatorer:

- Biblioteket genomför enklare kurser och enskilda visningar.
- Biblioteket tillhandahåller kostnadsfritt datorer och möjlighet att skriva ut dokument.
- Biblioteket arbetar för en ökad digital delaktighet bland Götene kommuns invånare genom projektet Digidel, genom samverkan med föreningar, studieförbund och andra kommunala verksamheter.
- Biblioteket strävar efter den senaste tekniken för att ge kommuninvånarna bra biblioteksservice.
- Bibliotekets tjänster på nätet förbättrar bibliotekets service genom att vara tillgängliga 24 timmar/dygn. Genom detta erbjuds besökarna nya möjligheter att utnyttja bibliotekets resurser oberoende av tid och rum.

3.4 Mål: Läsfrämjande arbete gentemot grupper med större behov än andra ska prioriteras

Indikatorer:

- Studerande på olika nivåer, med olika bakgrund och erfarenhet av studier utgör en stor del av bibliotekets besökare.
- Det finns lämplig facklitteratur, kurs- och bredvidläsningslitteratur som skönlitteratur, inte minst för dem med annat modersmål än svenska.
- På biblioteket ska det finnas anpassad litteratur för personer med läs- och skrivsvårigheter och beståndet av lättläst litteratur ska hållas uppdaterat och ska prioriteras vid inköp.
- Biblioteket erbjuder ett mediabestånd med kvalitet och variation för alla åldrar.

3.5 Mål: Biblioteket ska tillsammans med skolan verka för god läskunnighet

Indikatorer:

- Biblioteket ska tillsammans med skolan, stimulera föräldrar till goda läsvanor tillsammans med sina barn.

3.6 Mål: Arbeta för att alla skolbibliotek ska ha fackutbildad skolbibliotekarie

Indikatorer:

- För att skapa likvärdiga förutsättningar för ett läsfrämjande arbete, är det viktigt att skolbiblioteken bemannas med fackutbildad bibliotekarie.